

Anul V. Aiud,

27 Aprilie 1929.

No. 17.

Amicul Şcoalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului şcolar, al Comitetului şcolar judeţean
şi al Asociaţiei învăţătorilor din judeţul Alba.

Apare săptămânal cu excepţia lunilor Iulie—August.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIŞU.

COLABORATORI:

I. Aldea, Jer. Ciungan, I. Breazu, Const. N. Buzatu, I. Dobre, A. Duvlea,
P. Petringenar, A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V.
Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului d'academic, iar pentru comitetele şcolare
şi partit. 180 lei. Redacţia şi Administraţia la biroul Revizoratului şcolar — Aiud.

Producţia.

E unanim recunoscut, că situaţia economică a ţării noastre nu e dintre cele mai bune. Balanţa comercială între export şi import înclină spre pasiv, operaţiunile de schimb de mărfuri sunt diminuate pe zi ce merge, din simplul motiv că principalele noastre articole de export: produsele agriculturii lipsesc şi cele cari sunt, şi de calitate inferioară, încât suntem ameninţaţi să pierdem de buşeurile noastre pe cari România le are dinainte de războiu. Lipsind cerealele, 16 milioane de ţărani o duc greu, împozitele se incasează târziu ori nu se pot încasa, bugetul ţării e anihilat şi astfel însuşi stabilizarea leului la un moment dat poate fi ameninţată, de ceace să ne ferească Dumnezeu.

Guvernarea noastră nu stău cu mâinile în sân după sfaturi ce au avut loc, zările ne relatează şi înfăptuiri, însă atât în ofeituirile ce au durat lung timp pe măsura importanţei ce trebuie să se dea lipsei de producţie cât şi atunci când s'a trecut la fapte, un obstacol oribil stă de-a curmezişul intenţiilor nobile şi a faptelor mari, radicale, de avânt, e o altă lipsă, lipsa de cultură din satele noastre.

Având bază solidă ce o poate forma cultura pentru ameliorare a producției în agricultură, comerț și industrie; măsuri de îndreptare, de îndrumare, de infăptuiri se pot lua cu credință în succes. Așa lipsind cultura măsurile ce se iau sunt niște paliative menite să hrănească iluziile acelor care nu cunosc satele decât din propaganda electorală.

Decâteori au spus-o învățătorii în adunările lor; nu putem face școala deplin, nu putem purta farul culturii cum s'ar cuveni din pricina lipsei de cultură la poporul nostru, ne mișcăm într'un cerc vițios, umerii noștri sunt prea slabi ca să mulăm din loc stânca mare a ignoranței și a obscurantismului ce întâlnim în calea noastră către luminarea unui popor bun, harnic, de omenie.

Noi n'am fost ascultați deplin, n'am primit ajutorul reclamat, suntem niște învinși, cari nici nu am luat lupta făliș, în centru, numai la aripi!

Cultura e o armă puternică și — să fim drepți — n'am cercat mult s'o punem în mâna alor ai noștri. Dacă în războiul economic ce se dă azi atât de aprig, angajate fiind toate continentele globului, noi suntem mai puțin înarmați, învățătorii și azi ca totdeauna zic și de astă dată strigă: dați-ne ajutor să cultivăm poporul. Numai cultura aduce bogăția. Marturie e istoria dela Babiloneni la Romani până la Americani.

Toma Cocișiu.

Impresii și recenzii de actualitate.

Ca urmare și ca o întregire a celor discutate în conferința intimă a cercului cultural învățătoresc, ținută în comuna C. (în să mai adaog următoarele în cea ce privește însămnătatea, sau chiar neînșămătatea lecțiilor practice, ca teme pentru conferințe.

La aceste prelegeri practice, prelegătorul de regulă este unul dintre învățătorii locali, cari — „între noi fie zis” — și „onoare excepțiunilor”, de regulă fac pregătirea acestei lecțiuni cu 2—3 zile înainte. De sine înțeles, răspunsurile curg strună.

La fie care întrebare, prelegătorul primește răspunsul fără greș, ba chiar mai mult; în mai multe cazuri am văzut că s'au primit răspunsuri chiar înainte de a se pune întrebarea în întregime. Au fost cazuri când răspunsul a premers întrebării. Și fiind lecțiunea mecanizată atât din partea elevilor cât și a prelegătorului, au obvenit cazuri, probabil poate din neatenție, sau poate chiar și din reaua voință a unui elev, când sau primit răspunsuri cu totul contrari așteptării.

Să nu uităm, că și elevii pot fi un fel de judecători ai prelegătorului, deși judecata copiilor este cam nematură, de proporție de tot neînsemnate, atârănătoare de apariții, poate exterioare ori întâmplătoare, trebuie însă să o avem în vedere, fiindcă ea să întemeiează pe interesul mijlocit sau nemijlocit, empiric sau simpatetic, ce-l au față de personalitatea prelegătorului. Având în vedere și fantazia vie a elevilor, care încontinuu lucrând independentă, poate să altereze lucrarea. Deși prelegătorul bine pregătit, a căzut într'o incurcă de unde numai cu mari eforturi pedagogice și metodice și poate cu ajutorul unui asistent a putat eși la suprafață.

În fine urmează auto-critica și critica propriu zisă. Prelegătorul bucură că a trecut peste greutatea, mulțumită propriilor sale puteri și știind și faptul că, lupta cea mai grea este a te învinge pe tine însuși nici nu mai încearcă nici un fel de auto-critică. Asistenții având în vedere poate ambiția prelegătorului, o iau cu domolul făcând un fel de critică din caldă simpatie. Alții crezând că și-au satisfăcut ambițiilor proprii, arată numai unele părți rele, unii numai părțile bune, iar alții și cele rele și pe cele bune. Observările să reduc cam la următoarele: că au parcurs sau nu Treptele formale, a predominat sau nu pe elevi, a fost serios sau vioiu, a anunțat bine sau rău țința, că a făcut sau nu aprofundare în materie și aprofundare etică și estetică, că a scos la iveală sau nu sentimentul religios-moral și național? Și alte multe banalități de felul acesta.

Toate acestea sunt bune, chiar foarte bune. Dar trag la îndoială folosul real ce-l câștigăm în urma unei lecțiuni practice înainte pregătită. Vom rămânea desiluzionați, fiind numai o consumație de puteri fără rost.

Cu totul altceva e când asistăm la o lecție practică din o materie cu totul necunoscută elevilor.

Aici se poate observa priceperea și dibăcia prelegătorului. Aici se va vedea dacă învățătorul e stăpân pe materia ce are să o prelucreze. Aici se va vedea dibăcia de educator, pedagog și psiholog că până la ce grad poate să înrădăcineze cantitatea de materie din lecțiune, în inimile fertile ale elevilor. Se va vedea dacă știe să se folosească de mijloacele de intuiție scoasă din mediul de viață al elevilor. Aici se va vedea arta de a ști întocmi succesiunea materiei în lecțiune, după legile naturale ale

spiritului elevilor. Se va vedea dacă prelegătorul va desvolta în mod unilateral numai memoria, făcând un fel de mecanizare a spiritului elevilor, sau în mod multilateral, va avea în vedere toate forțele sufletești, dând impulsuri intelectuale, estetice și morale.

La aprecierea unei astfel de lecțiuni, vom avea în vedere aplicarea tuturor regulilor didactice și limitele psihologice între cari s'a prelucrat materia. Vom aprecia lecțiunea practică și trebuie să o apreciem din punct de vedere psihologic, logic, etic și estetic.

Pentru concretizarea celor spuse, aduce următoarele: Am fost luat parte la o astfel de conferință, unde au predat doi dascăli cari poartă pe umerii lor greutatea alor 20—25 ani de serviciu în ogorul neamului. Unul a predat o lecție de scris-celit, celalalt una de compunere la o clasă din ciclul al II-lea. Ambii au predat unor elevi necunoscuți lor.

La critică am observat că, s'au discutat mai mult cam asupra următoarelor: A fost asimilat materialul predat, de mintea copiilor? A știut prelegătorul să deștepte interesul multilaterar? Ce rezultate a obținut? A fost corectă sau incorectă ținta și graiul prelegătorului? Fost-au elevii tratați deopotrivă? A întrebât prelegătorul corect sau nu?

Cam din aceste puncte de vedere au fost apreciate cele două lecțiuni practice. Pe mine m'a impresionat mai mult felul întrebărilor puse, de ambii prelegători. În viața de toate zilele, adeseori auzim vorbindu-se că: este ușor a întreba, dar e mai greu a răspunde. Din contră. În ceace privește munca noastră pedagogică, a ști întreba este o artă, cu care se poartă mândri, cel ce o poșede. În cele mai multe cazuri, atât metodele proprii, însușite prin o praxă mai îndelungată în învățământ și chiar întreaga artă pedagogică a învățătorului, derivă mai mult din întrebările puse elevilor cu ocaziunea propunerii.

Întrebările bine folosite, ridică la un nivel mai înalt valoarea pedagogică a propunătorului. Pentru-că ea este un fel de judecător, nu numai al elevului, ci chiar al prelegătorului, bine știind că întrebarea așteaptă întregirea unei judecați asupra lucrului întrebât, iar pentru învățător este convingătoare.

Fiește care dintre noi cred că să nizește, tinde spre o mai bună desăvârșire pedagogică. Dar pedagogia este o artă foarte grea. De desăvârșire se pot apropia, acei ce poșed mai multe cunoștințe psihologice. Marele pedagog Herbart a spus de mult că: „Învățătorul ce nu știe psihologia, nu-și poate da seama că a fost sau nu priceput de elevi”. Asemenea și Lindner a spus: „Toate păcatele educatorilor se nasc din neștiința psihologiei”. Adevărat. Și dacă ne punem întrebarea: Cum am putea să ne câștigăm, să ne îmbogățim sufletul, cu mai multe cunoștințe psihologice? Răspunsul vine dela sine; prin praxă și citind opuri ce cuprind noi cunoștințe psihologice. Doar ținta psihologiei este: desăvârșirea ei. Inșă calea spre de-

Săvârșirea noastră a **dașcărilor**, este așa zicând cam lentă, din cauza grijei pentru ziua de mâine. Nu doar că suntem modești, ci deadreptul modestiți. Nu știu de se va putea aplica aici maxima veche: „Naturam expelas furca, tamen usque recuret“. S'a zis: „Învățătorul este o făclie, ce să mistue luminând pe alții“. Foarte adevărat. S'a zis și aceasta: „Rădăcinile învățaturii sunt amare, dar dulci sunt fructele ei“. Fructele ce ne privesc, sunt și acum cam acrii. Și dacă ne gândim la sublima chemare ce o avem. Dacă mi s'ar permite, la strigătul lui Diesterweg că: „Ce ar deveni poporul, societatea, statul, **fără munca ostentitoare, dar pasnică și liniștită a învățătorului**“, așa mai adaugă intercalat și . . . retribuită.

Zilnic auzim la adresa noastră, din partea celor ce nu vor să audă strigătul nostru de ajutor, zic auzim zilnic cuvinte măgulitoare de îmbărbătare ca:

„Voi sunteți conștiința neamului. Oglinda viitorului, unei națiuni, este învățătorul. Fiți conștienți! că vi-s'a incredințat cea mai sublimă chemare pe acest pământ, de a fi regeneratorii genului uman. Fiți conștienți de demnitatea voastră oficială“. Și multe, multe astfel de măguliri. De multe ori mă gândesc, căți sunt azi cari dispun direct sau indirect de viitorul nostru și cari nu de mult au fost subalternii noștrii. Inșă noi în modestia noastră, conștii și de sublima chemare, nu am schimbat calapodul. Adevărat că noi suntem și cele sus zise, nouă ne sună. Și numai puțin adevărat este și faptul, de nobleța căruia ne inspirăm, **că tot noi învățătorii suntem depozitarii celui mai scump tezaur al neamului**.

Știm și acea că conștiința noastră să eefică prin o continuă cualificare. Și nu am perdut din vedere nici faptul că cunoștințele câștigate în școala normală, sunt numai o avangardă, ce croesc numai liniile demarcaționale ale fundamentului; pe când edificiul culturii noastre personale, trebuie să-l edificăm inșine în viață. Și pentru o și mai bună desăvârșire a noastră, să cer chiar jertfe materiale de cari inșă în modestia noastră nu prea dispunem.

Așa modești fiind trăim, sperăm și ne mângaiem cu cuvintele poetului:

„Toate le-am trăi ușor
De-ar fi. . .“

Deal, la 12 Aprilie. 1929.

Gregoriu Bădilă
inv. dir.

Amaruri dăscălești.

Traim parcă în veacul amarurilor, cari s'au abătut peste capetele indivizilor umani și mai ales peste noi dascălii, făcând din chemarea frumoasă de apostoli și de luminători ai poporului, o chemare la amaruri și mizerie. Fie-mi iertată această formulă, căci nu exagerez și din cele ce urmează se va convinge fiecare de starea de plâns ale acestor suflete de apostoli.

Fiecare individ are o misiune în viață. Nu-ne plângem, ce și noi avem o meserie-frumoasă de altfel ca luminători ai poporului, dar inflorită de florile năcazurilor și îngropată de mizeria sărăciei.

Oare cum ar fi altfel când un biet dascăl eșit de curând de pe băncile școlii, primește, ca prim salariu iluzoriu de 2425 Lei, din care să-și economisească — traiul — îmbrăcămintea într'un cuvânt existența.

Cum poate să-și facă resturile sale când de nenumărate ori traiul cere trei sferturi din salariu?

Cum poate să-și facă o haină, ca să nu vedem pe unul și pe altul arătând cu degetul că acela e dascăl? Când toate acestea vor fi îngropate nu se știe! Știm atât că trăim de azi pe mâne.

Un lucru ne doare, un fapt ne lămurește, că de ce atâtea datorii de ce atâtea strigăte de indeplinirea serviciului cu sfințenie, până când noi suntem plătiți materialiceste așa de slab întocmai, ca ori care măturător de stradă din capitală. Și acum muncește dascăle, că ai un ortac și frate de suferințe pe măturătorul de pe malul Dâmboviței. Și nimenia nu se gândește la noi; iar cei mari își trec vremea pe răboj înainte, fără a pune o piatră la temelie existenței noastre.

Suntem părășiți deabinelea, nenorociți de soarte; lăsați singuri să ne bată vânturile și amarurile.

Apostoli suntem și dacă suntem știm în tocmai ca apostolii să răbdăm să suferim până când și pe cerul inorat al dăscăliei va răsare steaua călăuzitoare la mântuire. Până atunci așteptăm să inflorească și pentru noi acum de primăvară o floare, care să-ne aducă mulțumire.

Nu cerem privilegii, ci numai ceea ce ni se cade — cerem și acum ca întotdeauna, nu mai mult decât în raport cu munca noastră, cum am zice: „Dați-ne și în schimb ne cereți“.

În fine dacă nici acum după zece ani dela unire nu se va face nimic pentru cariera dăscălească, ci va rămânea tot în urma altor cariere, nu mai cerem la nimenia decât doar la Dumnezeu, care credem că ne va face parte de o soarte mai bună decât în haosul lumii acesteia.

Dealtfel plecă la drum cu teiagul amarurilor și vom colinda și de aci înainte tot prin calvarul vremurilor furtunoase și amare. Sohodol. la 12 Aprilie 1929.

Eugen Pașca învățător.

Activitatea extra-școlară.

— Cercul cultural „Căpâlna” —

A ținut ședință la 25 Martie a. c. în comuna Laz. Prezenți aproape toți învățătorii cercului, apoi d. subrevizor de control P. Chirca.

Mai întâiu se ascultă serviciul divin. După aceea s'au ținut două lecții practice, și anume: a) „*Banatul*” (marginii, relief și produse,) lecție practică pentru cl. III. predată de d. inv. Faur Dumitru din comuna Loman, b) „*Ulciorul*”, lecție de desemn pentru cl. III. predată de d. inv. Oprean Simion din comuna Săsciori.

Acești dni învățători prezintă în scris și lucrări teoretice, astfel primul a scris și prezentat în ședință lucrarea: „*Considerațiuni generale asupra desemnului* în școala primară, iar al doilea citește lucrarea. „*Considerațiuni generale asupra desemnului în școala primară*”.

În jurul acestora a urmat o discuție vie și serioasă; lecțiile și lucrările teoretice se consideră bine succese.

La ședința publică a luat parte aproape întreg poporul din comună în frunte cu conducătorii; preotul și notarul.

S'a predat un program foarte bogat și interesant de către elevii școlii, constând din cântece (trei voci) declamări și dansuri naționale.

Corul școlar a fost condus de către d. inv. dir. Ion Breazu, iar dansurile naționale au fost instruite de către dș. inv. Petrișor Rusalina.

Dl. inv. Ioan Dobre — președintele cercului — a conferențiat despre albinărit, fiind urmărit cu mare atențiune de către sătenii noștri.

Ținem să amintim aci, că Cercul cultural „Căpâlna”, e foarte activ și productiv. Toți membrii cercului muncesc cu râvnă și discută serios și cu mult interes chestiunile dela ordinea zilei.

Cercul cultural Sebeș.

A ținut ședință în 14 Aprilie a. c. în orașul Sebeș. Prezenți toți membrii cercului. A preles dș. inv. Crișan Eliza la elevii din cl. III. subiectul „Apele Moldovei”. Dl. inv. Opincar Petru citește conferința: „Ortografia în școala primară”. Lecția și conferința au fost declarate bune; conferențiarului i se exprimă mulțumită pentru felul cum a tratat acest subiect important.

Sedinta publică s'a ținut în sala cea mare a hotelului „Leul de aur”. Erau de față reprezentanții diferitelor instituțiuni din oraș, mulți alți intelectuali și un imens public din pătura meseriașilor și țăranilor noștri.

S-a executat un program frumos de către elevii școlii, compus din cântece, declamări, piese teatrale și dansuri.

A conferențiat dș. inv. Silvia Muntean din Daia, vorbind despre luptele Românilor cu străinii. Ne permitem o întrebare; oare nu era mai bine, ca aceasta conferință să o fi ținut acolo în orașul acela un învățător și nu o învățătoare?... *Cronicar.*

Trei copilași fără tată

ș'o mamă nemângăiată

La început învățătorul Ioan Sava. Și cei cari personal nu l-am cunoscut, știm ce-a fost. Sortit a fi învățător prin vocațiune, n'a putut nici suprima nici întârzia progresul germeului, într'un mediu, care-i favoriza mereu virulența. Aerul infect, vorba multă și emoțiile dese, ce nu le putea ocoli, îi scurtau mereu vieaja. Zadarnice i-au fost toate încercările, de-a înfrunța slăbiciunea fizicului, cu energia sufletului entuziast, în școală el oriunde ar fi fost, putea fi numai învățător. N'a urmat nici pe acei colegi, de aceeași constituție, cari trecând la alte slujbe, ș-au refăcut sănătatea, ci a rămas la locul lui, pânăcând a căzut la pat. Țintuit acolo, deunde știa, că nu se va mai ridica, în ultimul său proces sufletesc, inevitabil muribunzilor, când va fi ajuns la punctul sinistru de imaginație a despărțirii lui de ceice cu plânset disperat și cu luminarea în mână, aveau să petreacă pe tatăl lor acolo, deunde numai este reîntorcere, în cea mai mare durere a sufletului lui, printre multele lui trăsăriri, își va fi adus aminte și de noi, colegii lui, sufletește aproape de el.

Nu'l vom uita nici noi. În vremurile de mare încercare, când popoarele simțiau ce simt holdele, în preajma căderii grindinii, și neamurile vuiau ca freamătul codrului în pragul furtunei, au fost și el printre ceice scăpărau scânteia dragostei de ideal și de neam, pentru care a muncit și după aceea ca un erou, pânăcând a căzut înfrânt.

În lacrimile de orfanii ale plăpânderilor lui odrasle, rămas fără de tată, mai înainte de-ai fi cunoscut lumina, pe care 16 ani a dat-o cu dărnicie altora — ca și'n lacrimile neconsolatei lor mamă, sunt și lacrimile noastre, ale învățătorilor asociației, care le împărtășește durerea.

Dumnezeu să-i așeze sufletul în împărăția ceriurilor.

Președinte: Alexandru Duvlea.